Nagy-Kőrös, mart. 16. 1858.

K513/71.

Kedves barátom!

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Munka helyett puszta levél. Ne haragudj rám érte „A sors már ezt így mérte." Meddő szenvedésben, munkátlan munkásságban telnek napjaim. De nem panaszkodni akarok: egy birálmas kérésem van hozzád.

Heckenasttól ma kapok egy levelet, s javitni való iveit Toldi _népszerű_ kiadásának. Ez iránt ohajtom tanácsodat.

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Toldit eladtam Heckenastnak 1853. jul. 25-én; Toldi estéjét 1854. april 18án. Mindeniket _egy_, de _két_ _féle_ — díz és népszerű — kiadásra. Míg e kiadás el nem fogy, nincs jogom Toldit ~~vaa~~ _külön_ kiadni, de _három év_ mulva, összegyüjtött munkáim közt adnom szabad. — Ezt én, bona fide, úgy értelmeztem, mint minden becsületes ember értené, hogy a _két~~féle~~féle_ díz és nép-kiadás egyszerre, vagy nem nagy időközzel egymásután, minden esetben pedig a 3 év alatt megtörténik. Azonban mit tesz Heckenast? A díszkiadást ~~kiadja~~ kiadja Toldiból 1853, az Estéből 1854. A népkiadást várom, várom: elmarad. Most 5 mond _öt_ év mulva kezdi _újra nyomatni_ Toldit; újranyomatja, igen, mert correcturát is küld belőle! Megvárta, míg elfogy a díszkiadás — most _második kiadást_ rendez. Szabad-e, lehet-e az ilyen?

A szerződés illető pontja, mindkét műre egy formán, így hangzik:

§ 1. Herr Prof. Arany &c. überläßt &c. dem H. Gustav Heckenast sein ... Gedicht _Toldi_ (: _Toldi estéje_) für _einen neuen Abdruck_ in _zweierlei Ausgaben_ (Pracht-Ausgabe — Volks-ausgabe) derart, daß der H. Verfasser nicht berechtiget sein wird ~~kink~~ neue Auflage dieses Gedichtes erscheinen zu lassen, bis nicht die von Herrn G. Heckenast veranstalteten beiden

Ausgaben gänzlich vergriffen sein werden. Dagegen steht es dem Herrn Verfasser frei, das benannte Gedicht in eine grössere Sammlung seiner Werke nach Verlauf von drei Jahren, vom Erscheinen der beiden Ausgaben an gerechnet, aufzunehmen und so als integrirenden Theil seinen Gesammtwerke herauszugeben." Ez lényeges pontja a szerződésnek, a többi a tiszteletdíjt, -példányokat stb illeti.

Akkor e szerződés nekem jónak tetszett, mert bona fide azt véltem, hogy a kétféle kiadás nem lesz két kiadás, hanem nyomban fog egymásra következni. Most látom a kibuvó ajtókat benne, s ilyen kettő is van.

1., Óvatosan kerülte a fogalmazó a kiadás, különösen a népszerű kiadás megjelenésének időközt szabni. Ezért még tíz évig is elhúzhatta volna a Volks-Ausgabet egy kis malitiával. Ebből foly

2., Hogy a három év, mikután műveimmel csak némileg is rendelkezhetem, az akármely későn megjelenő népkiadástól számíttatik. Tehát így eladtam a Toldi-at 600- s 800 forintért Heckenastnak örök-időkre, mert mindegy. Most kiadja néhány ezer példányban, hogy elég legyen a késő utókornak is!

Mit jelent hát a szerződésben az eine Abdruck? Jelenthet-e az ily hosszú időközzel elválasztott két kiadást? Jelenthet-e oly kiadást, melyből annak rende szerint correcturat küldenek? Van-e reménységem, törvényes uton, valamit nyerni a szerződés szavai értelmében? Erre nézve kivántam tanácsodat és a gyakorlottabb literatorok tanácsát kikérni, mielőtt a correct. iveket visszaküldeném. Mert, hogy rá vagyok szedve, bizonyos. Heckenast nem bánt velem úgy, mint a szerződéskor bona fide gondoltam, mint az alkudozásban szó volt: ő utógondolattal kibúvó

2.

ajtót hagyott magának.

Egyébiránt állapotom türhető. Családom egészséges, üdvözlenek téged s a tieidet. Én szinte csókolom kis keresztfiamat s édes mamája kezeit. Gyulait köszön-töm: megy-e már professornak? a rossz ember se nem ír, se nem jő. Mikor küldi már haza könyveimet? Szabó és Szilágyi jól vannak. Ők csak dolgoznak, de én! b. Keménynek add át legszívesebb üdvözlésemet! Örül-tök, hogy a Naplót nem ütötték egészen agyon.

Fogadd legmelegebb baráti kézszorításomat!

igaz híved
Arany János

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA